

Den mänskliga privatiseringen

Det hör till vår tids och vårt samhälles besynnerligheter att socialistiskt engagemang allmänt accepteras som ett socialt och medmänskligt engagemang, nästan som om socialister har monopol på medmänsklighet. Detta är i sanning besynnerligt eftersom både teori och praktiska erfarenheter visar på motsatsen.

Socialismen är stel, inflexibel, hänsynslös till mänskliga variationer och olika behov. Den förutsätter konsekvent att det är mindre intressant vad den enskilde tycker än vad de politiska makthavarna anser. Den bygger på en politikens stordrift som i grunden förnekar de flesta mänskliga egenskaper som är avgörande för framåtskridande. Socialismen förutsätter nämligen samma typ av barnomsorg, sjukvård, utbildning och äldreomsorg för alla. Detta oavsett om enskilda människor vill pröva nya idéer och oavsett om människor vill forma sina liv annorlunda än vad de socialistiska samhällsarkitekterna bestämt.

I praktiken ser vi många exempel på detta runt om i världen. Desto mer fullgången socialismen är, desto omänskligare samhälle. Verkligheten inbjuder inte någonstans till socialistiska visioner. I Sverige upplever den sjuke maktlöshet inför de stora sjukhuskomplexen, föräldrarna inför det stora barnomsorgskomplexet, eleverna inför det stora skolkomplexet och de äldre inför det stora äldreomsorgskomplexet. Den bidragsberoende barnfamiljen, som inte kan påverka sin reella inkomst, sin bostad, sin sjukvård, barnens skola, mor- och farföräldrarnas omsorg eller småbarnens barnomsorg upplever inget större utrymme för medmänsklighet och ansvarstagande.

I stället har de stora systemen conse-

kvant minskat utrymmet för människor att ta personligt ansvar. Därmed har alla fler förlorat kontrollen över sina egna liv. Det socialistiska högskattesamhället gör människorna små. Det finns inget mänskligt i detta.

Trots denna verklighet framställs ändå krav på ökade offentliga insatser som särskilt medmänskliga. Det sker trots att ökade offentliga insatser skattevägen klämmer åt människor ytterligare. Det sker trots att skattehöjningar och ökade offentliga insatser i praktiken minskar den enskildes möjlighet att välja bland det som verkligen är viktigt för en människa. Det är nämligen viktigare att kunna välja läkare när man är sjuk eller omsorg åt sina barn än att kunna välja bil.

Trots att så lite medmänsklighet står att vinna med ökade offentliga insatser framställs krav på skattesänkningar och besparingar i offentlig sektor som snåla och brutala, trots att de ger människorna mer och politikerna mindre. En viktig del av förklaringen är givetvis att politiker har varit alltför ensamma och eniga om att definiera vad medmänsklighet är.

Nu börjar även denna övertro på politikernas förmåga att flagna. Trots den mest utbyggda offentliga sektorn i ett västerländskt samhälle finns det en ensamhet och en maktlöshet i det svenska samhället som står i en direkt motsatsställning till allt vad medmänsklighet kräver och det är en ensamhet och maktlöshet som är konsekvensen av det politiserade samhället. Stordriften och likformigheten har tagit sitt pris.

I en artikel av Sven Rydenfelt i detta nummer av Svensk Tidskrift belyses hur brutalt detta samhälle slår mot de äldre. En slutsats som vi kan dra är att det

mänskliga samhället finner vi inte genom att institutionalisera mänsklig omsorg och lika litet genom att monopolisera den.

För anhängare av marknadsekonomi är den mänskliga dimensionen i privatiseringar viktiga att se. Det främsta argumentet för fristående skolor, fristående sjukvård, privata alternativ inom äldreomsorgen, valfrihet inom barnomsor-

gen och ett ökat ekonomiskt utrymme för människorna är inte de lägre kostnaderna, den bättre servicen och öppenheten för nya idéer utan den självkänsla och den trygghet som möjligheten att välja ger. Privatiseringar är ett uttryck för medmänskligt engagemang och för mänsklig tolerans. Nu gäller det att göra människorna stora. Det måste en ny riksdagsmajoritet veta och handla efter.